

Oświadczenie ws. decyzji Prezydenta RP z dn. 24 lipca 2017 r. ws. reformy sądownictwa

Szanowni Państwo,

1. Z umiarkowanym szacunkiem i zadowoleniem przyjęliśmy decyzję prezydenta Andrzeja Dudy o zawetowaniu ustaw o Sądzie Najwyższym i Krajowej Radzie Sądownictwa. Niesie ona nadzieję na porozumienie i zażegnanie konfliktu, który w ostatnich dniach zdominował życie publiczne w naszym kraju. Doświadczenie polskiego Okrągłego Stołu, jak również pomarańczowej rewolucji i Majdanu, uczą nas o wartości dialogu, pertraktacji i kompromisu. Są one potrzebne i możliwe nawet w najbardziej krytycznych i kryzysowych momentach historii. Tym bardziej powinny stać się one instrumentem, który znajduje zastosowanie w sytuacji obecnej. Pozycja ustrojowa prezydenta predestynuje go do roli mediatora i rozjemcy.
2. Wyrażamy nadzieję, że zapowiedziane przez prezydenta szerokie konsultacje społeczne nie tylko obniżą temperaturę sporu, lecz i przyczynią się do opracowania wysokiej jakości projektów ustaw, które - w sposób faktyczny - będą służyły usprawnieniu funkcjonowania polskiego sądownictwa. Debata o jego reformie jest nam bardzo potrzebna; bardzo istotne jest w niej uwzględnienie zarówno oczekiwań społecznych, przedstawicieli instytucji systemu sądowniczego, jak również głosu środowisk eksperckich, w tym międzynarodowych. Dialog pomiędzy różnymi środowiskami jest wartością kluczową i nadrzędną. Cieszymy się, że donośny głos obywateli został w tej materii wysłuchany. Postulowana emancypacja i bardziej asertywna prezydentura Andrzeja Dudy mogą wyjść mu naprzeciw.
3. Istotne znaczenie ma również umożliwienie Sądowi Najwyższemu podjęcia decyzji w sprawie wyboru Julii Przyłębskiej na prezesa Trybunału Konstytucyjnego oraz zastosowania prawa łaski wobec członków byłego kierownictwa CBA: Mariusza Kamińskiego, Macieja Wąsika, Krzysztofa Brendela i Grzegorza Postka. Muszą być one w pełni respektowane.
4. Brak weta ustawy o ustroju sądownictwa powszechnego, w istotny sposób godzi w niezależność wymiaru sprawiedliwości naruszając tym samym konstytucyjną zasadę trójpodziału władzy. Ta ustawa nie może stać się częścią polskiego systemu prawnego z tego samego powodu, do którego odwoływał się prezydent uzasadniając swoją wczorajszą decyzję: przyznaje ona nadzwyczajne uprawnienia Ministrowi Sprawiedliwości i jednocześnie Prokuratorowi Generalnemu. Możliwość niemal całkowicie swobodnego odwoływania i mianowania przez organ władzy wykonawczej prezesów wszystkich sądów powszechnych w Polsce wzbudza w pełni uzasadnione kontrowersje. Rozwiązanie to budzi ogromne wątpliwości i w sposób trudny do przecenienia podważa społeczne zaufanie do wymiaru sprawiedliwości, w tym bezstronności przyszłych orzeczeń. Sprzeczne z konstytucją uregulowania ustawy są faktem, któremu mocy prawnej nie może nadać prezydencki podpis. Sędziowie i obywatele nie powinni poddawać się nowym uregulowaniom i odwoływać się do konstytucji bezpośrednio.
5. Porządek konstytucyjny i szacunek dla rządów prawa w Polsce nie zostanie w pełni przywrócony bez odwrócenia zmian Trybunale Konstytucyjnym, które sparaliżowały jego funkcjonowanie i w sposób fundamentalny osłabiły jego wiarygodność. Niezależność Trybunału i niepodważalność jego wyroków kanalizują emocje polityczne i społeczne służąc

tym samym rozwiązywaniu najgorętszych sporów w sposób przewidziany procedurami konstytucyjnymi.

6. Nadzwyczajna mobilizacja i czujność polskiego społeczeństwa obywatelskiego jednoznacznie służą planowanej reformie sądownictwa. Muszą zostać one utrzymane, a aktywność obywatelska powinna spotykać się ze zrozumieniem i wsparciem ze strony władz. Obywatele mają nie tylko prawo, lecz obowiązek stanowczej i zdecydowanej reakcji w obronie wartości i zapisów konstytucji. Pokojowe demonstracje są prawem, którego nie wolno podważać i naruszać. Nie wolno podważać także zaufania do organizacji pozarządowych i innych inicjatyw społecznych poprzez przypisywanie im, wbrew faktom i zdrowemu rozsądkowi, intencji wywołania rozruchów z zamiarem obalenia władzy w sposób siłowy dzięki podejrzanemu finansowaniu zza granicy. Najwyższe uznanie należy się obywatelom czynnie występującym w obronie sądownictwa. Władza musi kierować się mądrością i rozważą, a opozycja i społeczeństwo obywatelskie muszą pozostać czujne jednocześnie zachowując umiejętność adekwatnej oceny sytuacji: ostrożność nie może prowadzić do kunktatorstwa a radykalna bezkompromisowość do przemocy.
7. Wielka odpowiedzialność spoczywa na obecnej większości parlamentarnej. Jesteśmy przekonani, że po prawej stronie sceny politycznej znajdują się ludzie dobrej i silnej woli, gotowi stać na straży rządów prawa i wolności obywatelskich. Fundacja Otwarty Dialog przez kilka lat miała przyjemność współpracy z licznymi parlamentarzystami [Prawo i Sprawiedliwość](#), wśród których znajdowali się m. in. [Adam Lipiński](#), [Małgorzata Gosiewska](#), [Tadeusz Woźniak](#), [Krzysztof Maciejewski](#), [Piotr Pyzik](#), [Michał Dworczyk](#). Na przestrzeni ostatnich kilku lat uczestniczyli oni w misjach obserwacyjnych na Ukrainie, w Rosji i Kazachstanie. Razem wspieraliśmy protestujących na Majdanie, organizowaliśmy pomoc humanitarną i ratowaliśmy polskiego obywatela Aleksandra Orłowa ([Aleksander Orłow](#)) przetrzymywanego w odeskim areszcie śledczym. Mogliśmy liczyć na ich wsparcie w obronie uchodźców politycznych i ich bliskich, na pomoc w uzyskaniu przez nich ochrony i azylu na terytorium RP. W słusznych sprawach współpracowali oni - ponad codziennymi podziałami - z przedstawicielami innych ugrupowań. Winni im za to jesteśmy głęboki szacunek i podziękowania. Wierzymy, że zatroskani o konstytucję obywatele naszej Ojczyzny będą mogli liczyć na ich zrozumienie i życzliwość w trakcie dalszych prac legislacyjnych nad projektami reformy sądownictwa.

Bartosz Kramek, Przewodniczący Rady Fundacji Otwarty Dialog

Fundacja Otwarty Dialog od 2009 r. jest apolityczną organizacją pozarządową, która zajmuje się obroną praw człowieka, rządów prawa i demokracji w krajach postsowieckich. Od 2013 r. prowadzi międzynarodową kampanię na rzecz reformy Interpolu, wykorzystywanego przez państwa niedemokratyczne do ścigania uchodźców politycznych. Fundacja jest członkiem koalicji [#LetMyPeopleGo](#), w ramach której podejmuje na forum międzynarodowym działania na rzecz obrony ukraińskich więźniów politycznych więzionych na terytorium Krymu i Rosji. Na przełomie 2013/2014 r. Fundacja zorganizowała polską misję obserwacji i wsparcia obywatelskich protestów na Majdanie, a następnie organizowała pomoc humanitarną dla przesiedleńców i wsparcie dla żołnierzy przeciwstawiających się rosyjskiej agresji. W latach 2014-2016 prowadziła w Warszawie centrum pomocy obywatelom Ukrainy w Polsce "Ukraiński Świat".